

Odborné kapacity aktérů

povinná příloha žádosti o podporu
(pro osobní konzultaci projektového záměru je nutno mít tuto přílohu již zpracovanou)

Projekt: Nástroje řízení kvality a efektivity sociální práce s mladistvými a mladými dospělými vyrůstajícími či opouštějícími ústavní výchovu nebo náhradní rodinnou péči

Realizátoři (žadatel, partneři¹):

Žadatel: SocioFactor s.r.o.

Partneři:

MPSV, odbor ochrany práv dětí

STŘEP – České centrum pro sanaci rodiny, z.ú.

Ostravská univerzita, Fakulta sociálních studií

Salesiánský klub mládeže, z.s. Centrum Don Bosco

Magistrát města Hradec Králové, odbor sociálních věcí a zdravotnictví

Janus, z.s.

Vteřina poté, z.s.

SKP-CENTRUM, o.p.s.

Asociace Dítě a Rodina, z.s.

Pardubický kraj, odbor sociálních věcí (zapojení bez partnerství)

Magistrát města Olomouc, odbor sociálních věcí (zapojení bez partnerství)

OSPOD Praha 7 (zapojení bez partnerství)

OSPOD Praha 8 (zapojení bez partnerství)

Vybraná oblast (datové platformy; znalostní platformy; inkubátory/akcelérátory; investice do impaktu):

Znalostní platforma

a bližší specifikace:

Cílem projektu je vytvořit a pilotně ověřit nástroje pro řízení kvality a sledování efektivity sociální práce s mladistvými a mladými dospělými vyrůstajícími či opouštějícími ústavní výchovu nebo náhradní rodinnou péči. Projekt bude sledovat tři roviny: hodnocení efektivity / dopadů intervence, efektivity práce sociálního pracovníka/poskytovatele služby, hodnocení efektivity systému (systémové financování).

Doba realizace (počet měsíců): 36 (1. 4. 2017 – 31. 3. 2020)

Náklady realizace (celkově v mil. Kč, z toho z OPZ): 17,389 mil., z OPZ 15,988 mil.

Část 1 Postup řešení v rámci projektu

¹ U partnera prosím označte, zda jde o partnera s finančním příspěvkem – „(F)“

	aktivity	výstupy	výsledky
Fáze 1:			
	1. zmapování současných postupů, nástrojů, metod a forem spolupráce při práci s cílovou skupinou mladistvých a mladých dospělých vyrůstajících či opouštějících ústavní výchovu nebo náhradní rodinnou péči	1 dokument – obsahující seznam významných aktérů, typologii služeb, přehled nástrojů a postupů a forem spolupráce	Přehled o aktérech, deskripce a znalost postupů, nástrojů, metod a forem spolupráce
Ukazatele		1 dokument	Veřejně dostupný komplexní popis přehledu aktérů, postupů, nástrojů, metod a forem spolupráce
	2. identifikace zdrojových a dalších nároků (např. legislativních) na hodnocení impaktu těchto nástrojů	1 dokument – obsahující seznam a popis zdrojových a dalších nároků	Znalost kontextu, v němž probíhají sociální intervence, pojmenování limitů a zdrojových a dalších nároků ovlivňujících hodnocení impaktu
Ukazatele		1 dokument	Veřejně dostupný přehled limitů, nároků a zdrojů ovlivňujících hodnocení impaktu
	3. zmapování dosavadních metod hodnocení impaktu využívaných postupů práce s cílovou skupinou, jejich analýza z hlediska využitelnosti a efektivity	1 dokument – obsahující soubor případových studií užívaných metod hodnocení impaktu, včetně zhodnocení efektivity a využitelnosti	Znalost užívaných metod hodnocení impaktu v praxi, vyhodnocení efektivity a známé možnosti využitelných doporučení
Ukazatele		1 dokument	Oponentní posudek souboru případových studií a aplikace doporučení

Fáze 2:			
	4. vytvoření metodiky pro hodnocení impaktu a efektivity používaných nástrojů (stanovení indikátorů a souboru indikátorů pro hodnocení impaktu).	1 soubor indikátorů pro hodnocení impaktu 1 metodika pro hodnocení impaktu a efektivity používaných nástrojů	Úspěšné vyhledávání případů impaktu; Funkční znalostní platforma – část Expertní, tvůrčí prostředí produkující indikátory pro hodnocení impaktu
Ukazatele		1 soubor indikátorů 1 metodika	Vyhledání, popis a předložení minimálně 2 případových studií na jednání Expertní skupiny; Zapojení minimálně 6 expertů do každého setkání skupiny
	5. Vytvoření a rozvoj databáze hodnocení impaktu používaných nástrojů	1 databáze – soubor indikátorů, kterým bude přidělována expertní váha (vážení)	Průběžný rozvoj databáze indikátorů; Vyvážení jednotlivých indikátorů za účasti Expertní skupiny (v %)
Ukazatele		1 soubor indikátorů (vážených)	Udělení vah (%) jednotlivým indikátorům experty
	6. využívání databáze ve vlastních aktivitách a systémová podpora jejího využívání dalšími znalostními a aplikačními subjekty, včetně dalších typů aktérů ekosystému sociálních inovací	Evidence zkušeností z využití databáze	Aktivní využívání databáze a podpora jejího využití
Ukazatele			Min. 5 příkladů využití databáze Stakeholdery

Fáze 3:			
	7. aktivní rozšiřování databáze, i na základě příspěvků spolupracujících partnerů	Rozšiřování databáze (v rámci třetí a čtvrté skupiny znalostní platformy)	Přijímání dalších námětů k rozšíření databáze; motivace stakeholderů k vytváření další poptávky
Ukazatele			Min. 10 vznesených příspěvků; oslovení 10 nových Stakeholderů
	8. formulace doporučení pro veřejnou správu a další aktéry pro evidence based rozhodování o veřejných výdajích a aplikaci zjištěných poznatků; vyhodnocování využívání těchto doporučení	Formulace doporučení, otevřený dopis, „rejstřík“ organizací, které byly osloveny, evidence využití	Využití doporučení v praxi, akceptace Evidence Based Practices (EBPs)
Ukazatele			Min. 2 příklady akceptace EBPs; Min. 4 workshopy, 1 otevřený dopis

Pozn.: Rozčleňte Váš projekt do fází a u každé fáze uveďte, čeho bude dosaženo ke konci fáze na úrovni aktivit, výstupů a výsledků a doplňte ukazatele, podle kterých bude možno toto ověřit. Počet fází závisí na charakteru a délce vašeho projektu.

Část 2 - Výchozí kapacity žadatele/partnerů

- 1) Uved'te 3 nejvýznamnější projekty/programy, které jste realizovali/podpořili v posledních 3 letech a které nejvíce odpovídají obsahu předkládaného projektu (názvy, stručná anotace, rozpočet, web odkazy).

Významný projekt/program č. 1	
Název	Návrh optimalizace řízení systému ochrany práv dětí a péče o ohrožené děti
Popis poskytnuté služby (obsah)	<p>Návrh je zaměřen na sjednocení systému ochrany dětí v České republice včetně vymezení role a kompetencí jednotlivých úrovní veřejné správy. Řeší vazby mezi potřebami dětí a rodin, systémem služeb pro ohrožené rodiny a dětí a oblastí náhradní rodinné péče. U všech složek systému sleduje způsob řízení kvality, měření efektivity výkonů a navazující kontrolní mechanismy.</p> <p>Návrh optimalizace se zabývá otázkou dostupných zdrojů ve stávajícím systému a jejich možného využití pro optimalizovaný systém (přesměrování stávajících lidských, materiálních a finančních zdrojů). Výstupem jsou rovněž doporučení na provedení některých legislativních opatření a dalších strategických kroků, a dále popis procesů, které k realizaci opatření uvedených v návrhu optimalizace vedou.</p>
Finanční objem služby	1.200.000 Kč bez DPH
Období poskytování služby	3.6.2014 - 30.6.2015
Subjekt, kterému byly služby poskytovány (objednatel)	Ministerstvo práce a sociálních věcí
Dostupné z:	http://www.mpsv.cz/files/clanky/21721/optimalizace_rizeni.pdf

Významný projekt/program č. 2	
Název	Zpracování analýz k projektu "Ohrožené děti a mládež ve Zlínském kraji"
Popis poskytnuté služby (obsah)	Zhotovení analýzy regionu, analýzy potřeb rodin a dětí, analýzy potenciálu zařízení a vytvoření koncepčních tezí. Zpracování analýz v oblasti zmapování sítě služeb, které se zaměřují na práci s rodinami a poskytnutí uceleného přehledu o službách péče o tuto cílovou skupinu ve Zlínském kraji. Zmapování konkrétních případů vedoucích

	k odebrání dítěte z rodiny u orgánů sociálně-právní ochrany dětí a v pobytových zařízeních. Zpracování analýzy potenciálu 14 pobytových zařízení pro děti ve ZL kraji jako podkladu pro zpracování transformačního plánu vybraných zařízení. Navržení koncepčních tezí vycházejících z daných analýz, včetně návrhu na opatření pro expertní tým projektu kraje, které byly využity pro výběr zařízení a vypracování transformačního plánu a následné probíhajícího transformačního procesu v kraji, kdy došlo ke snížení pobytových kapacit pro děti v zařízení a využití jeho potenciálu primárně pro ambulantní a terénní služby, které dítěti umožní setrvat s rodiči nebo jinými blízkými osobami.
Finanční objem služby	890.000 Kč bez DPH
Období poskytování služby	16.3.2015 - 27.8.2015
Subjekt, kterému byly služby poskytovány (objednatel)	Zlínský kraj
Dostupné z:	https://www.kr-zlinsky.cz/ohrozene-deti-a-mladez-ve-zlinskem-kraji-cl-3122.html

Významný projekt/program č. 3	
Název	Analýzy v oblasti náhradní rodinné péče – Část 1. Analýza implementace programu PRIDE v ČR
Popis poskytnuté služby (obsah)	<p>Analýza zjišťovala zkušenosti účastníků vzdělávacího programu PRIDE pro účely případné revize a úpravy jeho dalšího průběhu využívání. Jádrem analýzy bylo tvoření evaluací implementace programu PRIDE v českém prostředí. Analýza zohledňovala zkušenosti z pilotáže komplexního systému odborné přípravy náhradních rodičů a také využila dalších dostupných zdrojů informací o vývoji systému náhradní rodinné péče v ČR.</p> <p>Na základě zjištění jsme navrhli úpravu programu, a některých jeho složek tak, aby v co největší míře naplňoval svůj účel, a navrhli jsme také změny v systému náhradní rodinné péče, tak aby co nejvíce odpovídaly strategickým záměrům vyjádřeným zejména v Národní strategii ochrany práv dětí. V rámci evaluace jsme posoudili, zda program naplňuje, příp. je schopen i do budoucna naplňovat, svůj účel, tzn. poskytnout potenciálním zájemcům o pěstounství a osvojení dostatečnou odbornou podporu a posílit jejich motivaci být náhradními rodiči.</p> <p>Podstatnou roli měla také analýza silných a slabých stránek programu, při ní byly zohledněny veškerá data získaná od participantů programu, tedy lektorů, zájemců o náhradní</p>

	rodinnou péči, pěstounů/pěstounů na přechodnou dobu, pracovníků krajských pracovišť OSPOD a také organizací zajišťujících přípravu.
Finanční objem služby	389.000 Kč bez DPH
Období poskytování služby	15.1.2015 - 31.3.2015
Subjekt, kterému byly služby poskytovány (objednatel)	Ministerstvo práce a sociálních věcí
Dostupné z:	http://www.mpsv.cz/files/clanky/21395/Analyza_PRIDE.pdf

2) Uveďte 3 klíčové osobnosti pro realizaci předkládaného řešení, v jaké jsou roli ve Vašem projektu/ organizaci (odkazy na jejich profesní profily), které představují garantovanou odbornou úroveň vašeho projektu – jaké znalosti nebo znalostní kapacity jste vytvořili.

a) PhDr. Daniel Topinka, Ph.D.

Role: Manažer projektu

Vystudoval sociologii a religionistiku na Masarykově univerzitě v Brně, doktorskou práci obhájil na Univerzitě Palackého v Olomouci v roce 2008. Působí jako odborný asistent na Katedře sociologie, andragogiky a kulturní antropologie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a ve výzkumné organizaci SocioFactor. Několik let působil jako sociální pracovník a vedoucí několika pobytových středisek a přijímacího střediska pro žadatele o mezinárodní ochranu (azyl) v ČR. Disponuje zkušenostmi s realizací sociologických a antropologických výzkumů různého zaměření – kvalitativních i kvantitativních analýz, zpracováním statistických souborů a kvantitativních dat, evaluacemi, koncipováním výzkumných strategií a zpráv, zpracováváním designu metodologie, vedením výzkumných týmů, realizací terénních výzkumů, sběrem dat, prezentací výsledků, vyhotovováním oponentur, tvorbou návrhových částí výzkumů a doporučení. Zabývá se aplikovaným výzkumem v sociální práci, jeho přínosy a možnostmi, sociální inkluzí, metodami sociálního výzkumu a jejich aplikacemi, sociálními důsledky soudobých společenských procesů, hodnocením dopadů sociálních služeb a začleňováním okrajových a marginalizovaných skupin, mezi nimiž jsou ohrožené děti. Vedl řadu výzkumných projektů věnujících se tématu ohrožených dětí, vykazuje řadu publikačních výstupů a působí i v zahraničí.

b) PhDr. Miloslav Macela

Role: odborný garant

Vystudoval Masarykovu Univerzitu v Brně, Právnickou fakultu, obor Místní správa. Rigorózní zkoušku složil na Univerzitě Karlově v Praze. Je expertem na oblast ohrožených dětí. Má mnohaleté zkušenosti z působení ve veřejné správě. Byl členem Rady Pardubického kraje odpovědným mj. za oblast sociální péče a neziskový sektor. Působil na MPSV jako ředitel odboru rodiny a ochrany práv dětí, měl na starost řízení odboru, koncepční činnost v oblasti rodinné politiky a ochrany práv dětí, přípravu právních předpisů a vydávání správních rozhodnutí. Je

jedním z autorů novely zákona o sociálněprávní ochraně dětí a uznávaným odborníkem v sociálně-právní oblasti. Ve své publikační činnosti se zaměřuje především na problematiku sociálních služeb a jejich financování a na reformu systému péče o ohrožené děti. V současnosti se věnuje expertní činnosti v této oblasti, podílí se na výzkumech, expertizách a vzdělávání. Vyučuje na Univerzitě Karlově, katedře sociální práce. Na dané téma publikuje a přednáší. Má dlouholetou zkušenost s realizací a hodnocením projektů financovaných z finančních mechanismů EHP/Norska a strukturálních fondů Evropské unie, v oblasti rozvoje lidských zdrojů, financování sociálních služeb, strukturálních změn v oblasti služeb a ochrany dětí v ČR.

c) Mgr. Helena Topinková

Role: vedoucí analytický pracovník

Vystudovala politickou a kulturní geografii na Ostravské univerzitě, veřejnou správu a regionální politiku se zaměřením na sociální politiku na Slezské univerzitě v Opavě a andragogiku na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Několik let působila jako vedoucí pobytových středisek pro žadatele o mezinárodní ochranu (azyl) v ČR. Dlouhodobě se zabývá o oblast sociální práce. V současnosti působí jako výzkumnice ve výzkumné organizaci SocioFactor. Podílela se na řadě výzkumů v oblasti ohrožených dětí, zejména v oblasti vyhodnocování kvantitativních, sociodemografických a kvalitativních dat. Podílela se na evaluacích sociálních programů a garanci metodologie aplikovaných výzkumů společnosti.

3) Jakou používáte metodiku hodnocení dopadu vaší organizace/sítě, jejích programů/projektů.

Provádíme interní evaluace, které jsou součástí plánovacích a rozvojových aktivit. Interní evaluaci zajišťuje interní hodnotitel – zaměstnanec organizace v rámci svého úvazku. Je obeznán s realizovanými programy, je trvale přítomen, volí různé typy evaluačních designů na základě podoby programů (hodnocení impaktu zaměstnaneckých programů, sumativní evaluace vzdělávacích programů a formativní evaluace výzkumných projektů). Evaluace se týkají konkrétních projektů s cílem hodnotit jejich dopady. Každoročně jsou výstupy evaluace součástí plánovací porady, výsledky interní evaluace se promítají do krátkodobých, střednědobých i dlouhodobých cílů organizace a modifikace konkrétních projektů (ponejvíce vzdělávacích) a iniciaci nových témat a aktivit.

Uvedeme alespoň jeden konkrétní příklad. Od roku 2011 jsme realizovali tzv. zaměstnanecké projekty (viz. výroční zprávy). Cílem prvního a následně i dalších projektů bylo zvýšení zaměstnanosti osob ze sociokulturně znevýhodněného prostředí prostřednictvím jejich motivování, podpory, poradenství, vzdělávání a vytvořením nových pracovních míst. Výstupem projektů byl rozvoj pracovních-motivačních a sebeprezentačních dovedností uplatnitelných při získávání zaměstnání, výškolení osob ve kvalifikačních kurzech pro pracovníky v sociálních službách a následně vytvoření pracovních míst u našich partnerů. Celkem jsme realizovali 6 takto zaměřených projektů. Financovaných z OPLZZ bylo 5.² Celkem bylo poskytnuto poradenství více než 250 osobám, 130 osob prošlo

² Jednalo se o projekty „Pečovatelské služby, osobní asistence – pracovní uplatnění osob ze sociokulturně znevýhodněného prostředí“ (2011-2012), „Terénní pracovníci v Libereckém kraji“ (2012-2014), „Pečovatelské služby – pracovní uplatnění osob ze sociokulturně znevýhodněného prostředí“ (2013-2014),

kvalifikačními kurzy pro pracovníky v sociálních službách a 53 z nich nastoupilo na dotovaná pracovní místa pečovatелů/ek resp. terénních pracovníků u partnerů. Další účastníci byli postupně zařazováni na otevřený pracovní trh, a to s úspěšností více než 50 %. Evaluace měla několik prvků – evaluovány byly dílčí etapy projektů (dotazníky, rozhovory), po ukončení proběhla sumativní evaluace každého projektu zvlášť. Po čase jsme s odstupem (minimálně 1 rok) evaluovali dlouhodobý dopad – vyhodnocovali jsme s odstupem času, zdali projekty vedly k získání a udržení stabilního pracovního místa. Interní evaluátor do této evaluace zapojil i studentku FSS ostravské univerzity, která sbírala data a následně je i statisticky vyhodnocovala (vznikla bakalářská práce: Z. Mokrošová, *Dopady pracovního poradenství na uplatnění osob ze sociálně vyloučených lokalit na trhu práce*, obhájena květen 2015). Výsledky ukázaly na potřebu rozvíjet a podporovat bilanční diagnostiku, rozvinout individuální koučing (včetně jsme jako nový prvek) a také na dlouhodobé dopady projektů a jejich efektivitu (zvyšovali jsme ji, i díky evaluacím).

V roce 2017 podáváme projekt (Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj) na získání ocenění ocenění „HR Award“.

4) Uveďte 3 nejvýznamnější domácí a zahraničních partnerské sítě/subjekty relevantní pro obsah předkládaného projektu, délka a způsoby spolupráce, jejich efekty.

a) Centrální aktéři „místní“ sítě služeb v roli našich partnerů

Logika oslovování a výběru se řídila našimi zkušenostmi z mapování sítě služeb – viz Analýza sítě služeb pro práci s rodinami a dětmi v rámci návrhu optimalizace řízení a financování systému péče o ohrožené děti a rodiny (SocioFactor pro MPSV, 2013). Z ní vyplynulo, že centrální pozici zastává MPSV a orgány sociálně-právní ochrany (OSPOD), které jsme do projektu zapojili na základě jejich angažovanosti a námi pozorované progresivity. Kolem nich se soustřeďují další aktéři systému, nejvýznamnější jsou ti z neziskového sektoru. Z nich jsme oslovili celkem tři typy organizací podle jejich „velikosti“ (malé, střední a velké, viz partneři projektu). **MPSV (odbor ochrany práv dětí)** je ústředním orgánem státní správy v oblasti sociálně-právní ochrany dětí. Vykonává ve vztahu k ní zejména legislativní, metodickou a kontrolní činnost, včetně přezkumu pravomocných rozhodnutí krajských úřadů v odvolacím a přezkumném řízení. MPSV spolupracuje s důležitými institucemi na mezinárodní úrovni, provádí monitoring v oblasti práv dětí, podílí se na naplňování Úmluvy o právech dítěte a dalších mezinárodních úmluv. Provádí na celorepublikové úrovni výzkumy a zpracovává analytické studie, na základě nichž vytváří právní předpisy, národní strategie na ochranu práv dětí a metodické materiály pro ostatní orgány sociálně-právní ochrany dětí. MPSV se podílí i na poskytování poradenství ohroženým rodinám a dětem. Věcně se agendou sociálně-právní ochrany dětí zabývá v rámci MPSV oddělení ochrany práv dětí a náhradní rodinné péče, které je součástí Odboru ochrany práv dětí. Do projektu se zapojí v rámci třetí Expertní skupiny a čtvrté skupiny – uživatelů výsledků. **Magistrát města Hradec Králové, odbor sociálních věcí a zdravotnictví** – OSPOD Hradec Králové patří k progresivním orgánům sociálně-právní ochrany dětí v ČR. Je začleněn do struktury městského úřadu. Tým se skládá z odborných pracovníků, kteří se věnují agendě, která se řídí zákonem o sociálně-právní ochraně dětí a

„TEPROM – Terénní pracovníci v Olomouckém a Moravskoslezském kraji“ (2013-2014) a „Pečovatelství a terénní práce – pracovní uplatnění osob ze sociokulturně znevýhodněného prostředí“ (2014-2015). Cílem těchto projektů bylo zvýšení zaměstnanosti osob ze sociokulturně znevýhodněného prostředí prostřednictvím jejich motivování, podpory, poradenství, vzdělávání a vytvořením nových pracovních míst v oblasti sociálních služeb.

dalšími předpisy, využívá metody sociální práce. Poslání sociálně-právní ochrany vychází ze zásady, že stát je odpovědný za ochranu dětí před tělesným nebo duševním násilím, za ochranu jejich zdravého vývoje z hlediska fyzického, psychického a mravního a ostatních aspektů integrity dítěte jako nositele práv daných Ústavou, Listinou základních práv a svobod a práv, která vyplývají z mezinárodních závazků České republiky (např. Úmluva o právech dítěte). Hradecký OSPOD se zapojí do projektu v rámci třetí Expertní skupina a čtvrté skupiny – uživatelů výsledků. Vedle tohoto OSPODu projeví zájem o spolupráci OSPOD Praha 7, Praha 8 a Olomouc.

b) Asociace Dítě a Rodina, z. s.

Asociace Dítě a Rodina, z. s. je u nás nejrozsáhlejší a vlastně i jedinou sítí organizací, které se zabývají tématem projektu. Jedná se o sdružení respektovaných neziskových organizací působících v oblasti náhradní rodinné péče. Svými aktivitami naplňují přání, aby každé dítě mohlo vyrůstat v rodinném prostředí. Pomáhají především ohroženým dětem, které se ocitly v obtížné životní situaci. Asociace usiluje o rozvoj systému péče o ohrožené děti, sjednocení systému péče o ohrožené dítě, zvyšování kvality všech služeb v systému péče o ohrožené děti, ochrana práv dítěte, zejména právo dítěte na rodinu, podpora a rozvoj všech forem náhradní rodinné péče a podpora transformace ústavní péče v malokapacitní pobytové služby. V současné chvíli zahrnuje **58 organizací**, např. Amalthea o.s., Dobrá rodina, o.p.s., Lumos Czech Republic, Nadace Sirius, Rozum a Cit, spolek a další významné organizace. Asociace se do projektu zapojí v roli partnera a konkrétně do práce třetí Expertní skupiny.

c) Zahraniční síť

Při sestavování projektu jsme v souvislosti s našimi výzkumnými aktivitami v zahraničí oslovili některé aktéry s cílem ověřit, jak podobné projekty fungují a jaké mají výsledky. Zaměřili jsme na **tři „německy mluvící“ státy** (Německo, Švýcarsko, Rakousko). V tomto prostředí jsou rozvinuty metodologie evaluačních výzkumů, což je pro nás zcela určitě dobrý zdroj inspirace. Vznikají zde, ověřují se a implementují různé evaluační metodiky. Motivací je potřeba zadavatelů být informován o účinnosti nákladných (zejména pilotních) programů. Kontaktovali jsme organizace švýcarský AvenirSocial, německou BDSH (navrhl dva podobné nástroje, rozlišující tři úrovně kvality činnosti (kontextuální úroveň: úroveň sociální práce vztahované k institucím a společnosti, kompetenční úroveň: úroveň získávání kompetencí, jejich upevňování a profesně etického závazku a vazba na klienta: úroveň sociální práce vztahované k systémům klienta; k jednotlivým úrovním bylo vytvořeno 40 znaků kvality) a rakouskou FSW (Fond Soziales Wien – rovněž systém kvality). Sledované tři systémy si vyvinuly vlastní regulativy a to přímo na úrovni praxe. To se týká například oblasti ověřování efektivity a impaktu služeb, ale i nástrojů pro dosahování kvality jako takové, zejména kvalitativně laděných, které vznikají kolem konkrétních výkonů sociální práce. Oblast dosahování kvality je nepřehlédnutelnou předností, zejména svým důrazem na evaluaci, za níž stojí rozvinutá metodologie, metodiky a kompetence výzkumníků, a dále na kvalitativní indikátory. Kvalitativní indikátory vznikají způsobem, kterým k nim chceme dospět i my. Kritéria jsou vytvářeny s důrazem na „místní“ situaci, nelze je jednoduše kopírovat a přebírat, jsou vytvářeny pro různé úrovně a vyjádřeny formou „kvalitativních“ indikátorů. Zdá se, že tento „kvalitativní“ rozměr doplněný o formu sebehodnocení je pro nás dobrým podnětem.

Dále jsme se obeznámili s praxí sociálních programů **v Chicagu, USA**. Jednalo se o program Get IN Chicago, který vytváří evidence-based programs a využívá metodu

Evidence Based Practices (EBPs), zaměřuje se na mladé lidi ze sociálně vyloučeného prostředí a přenosem ověřených praxí do jiných podobných organizací. V americkém, ale i anglosaském prostředí (zejm. USA a Velká Británie) jsme našli řadu příkladů tvorby kvalitativních indikátorů a metodik. Zahraniční cesty tedy směřujeme do míst, kde jsme našli příklady hodné využití.

Navázané osobní vazby hodláme v průběhu projektu dále využít.

5) Uveďte 3 nejvýznamnější aplikační výsledky, které představují garantovanou aplikační kapacitu vašeho projektu – jakých změn/řešení sociálních problémů jste dosáhli (tato otázka je relevantní zejm. pro datové a znalostní platformy).

a) Návrh optimalizace řízení systému ochrany práv dětí a péče o ohrožené děti

Vypracování návrhu bylo zaměřeno na sjednocení systému ochrany dětí v České republice včetně vymezení role a kompetencí jednotlivých úrovní veřejné správy. Řeší vazby mezi potřebami dětí a rodin, systémem služeb pro ohrožené rodiny a děti a oblastí náhradní rodinné péče. U všech složek systému sleduje způsob řízení kvality, měření efektivity výkonů a navazující kontrolní mechanismy. Návrh optimalizace se zabývá otázkou dostupných zdrojů ve stávajícím systému a jejich možného využití pro optimalizovaný systém (přesměrování stávajících lidských, materiálních a finančních zdrojů). Výstupem jsou rovněž doporučení na provedení některých legislativních opatření a dalších strategických kroků, a dále popis procesů, které k realizaci opatření uvedených v návrhu optimalizace povedou.

Viz http://www.mpsv.cz/files/clanky/21721/optimalizace_rizeni.pdf

Aplikace:

Návrh optimalizace“ obsahoval návrh na legislativní změny, kompetenční vymezení a financování systému na národní úrovni a na úrovni krajů a obcí. Optimalizace systému péče o ohrožené děti byla navrhována v návaznosti nejen na výstupy jednotlivých analýz, ale jako reakce na další aktivity projektu Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny. Proběhl odborný seminář s názvem „Optimalizace systému péče o ohrožené děti“, který se konal 17. září 2015 v Kaiserštejnském paláci v Praze. Akce se zúčastnila paní ministryně Michaela Marksová, zástupci veřejné správy vedoucí odborů krajských úřadů, pracovníci ministerstev, neziskových organizací a další klíčoví aktéři, kteří mohou ovlivnit nastavení systému ochrany práv dětí. Během dopoledního programu jsme prezentovali závěry analýzy, odpoledne moderovali workshopy realizované formou panelových diskuzí na témata financování a OSPOD, služby pro ohrožené děti a rodiny, kvalita a náhradní rodinná péče. Návrh optimalizace se stal zdrojem pro plánování a navržení dalších aktivit – podklad pro strategické plánování (pro přípravu Akčního plánu k naplnění Národní strategie ochrany práv dětí na období let 2016 až 2018) a legislativní činnost MPSV v oblasti ochrany dětí a péče o ohrožené děti. A dále k systémovému rozvoji a podpoře nástrojů sociálně-právní ochrany dětí. Alespoň dva konkrétní příklady vyvolané změny – návrh kritizoval roztržitost péče, čímž inicioval jednání o sjednocení a převodu některých zařízení pod gesci jednoho ministerstva, dále otevřel otázku absence preventivních programů – Nadace Sirius se tímto inspirovala, aktuálně zpracovává návrh programu preventivních programů, které bude finančně v dalších letech podporovat.

b) Certifikovaná metodika „Práce s muslimskou rodinou a dítětem v režimu sociálně-právní ochrany dětí“, uplatněná certifikovaná metodika v souladu s podmínkami „Metodiky hodnocení výsledků výzkumu a vývoje“, RIV/28586336:/15:#0000010

Cíle metodiky: podpoření procesu naplňování standardů kvality sociálně právně ochrany dětí (aktivního vyhledávání a monitorování ohrožených dětí, získávání znalostí a dovedností při péči o specifické skupiny dětí, zejména dětí jiného etnika, dalšího vzdělávání zaměstnanců v oblasti sociálně-právní ochrany, zajištění podpory nezávislé osoby, výběru konkrétního koordinátora případu) a zejména pak strukturované vyhodnocování potřeb dítěte a situace rodiny a tvorbu individuálního plánu ochrany dítěte (dále jen IPOD). Standard 9c mezi základními principy vyhodnocování potřeb dítěte uvádí zohlednění jeho kulturního, náboženského a etnického zázemí (Manuál implementace Standardů kvality sociálně-právní ochrany pro orgány sociálně-právní ochrany, MPSV, 2014). Předkládaná metodika se zaměřuje právě na specifickou oblast naplňování uvedeného standardu v prostředí rodin pocházejících z tzv. třetích zemí. Metodika reaguje na obtíže, se kterými se orgány sociálně-právní ochrany dětí v některých lokalitách setkávají, i osoby s pověřením k výkonu sociálně-právní ochrany dětí.

Text metodiky viz:

http://www.mpsv.cz/files/clanky/23603/Prace_s_muslimskourodinou_a_ditem_v_rezimu_socialne-pravni_ochrany_deti.pdf

Aplikace:

Metodika je určena pracovníkům OSPOD a také pověřeným osobám podle § 48 odst. 2 písm. d) až f) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, které poskytují sociálně-právní ochranu. Je využívána dvojím způsobem: je k dispozici pracovníkům OSPOD a pověřeným osobám jako návod (je využívána). Dále se stala základním podkladem pro vzdělávací program, který jsme vytvořili a akreditovali pod názvem Vyhodnocování potřeb dítěte a situace rodiny z tzv. třetích zemí (akreditace 2016/0946-PC/SP/VP, 16 hodinový kurz). První cyklus kurzu proběhl v prosinci 2016, je o něj velký zájem, bude otevřen i v roce 2017.

Text metodiky viz: <https://www.sociofactor.eu/kurzy/prace-s-rodinou-z-tretich-zemi-a-dite-v-rezimu-socialne-pravni-ochrany-deti-82.php>

c) Certifikovaná metodika „Podpora sítě služeb pro rodiny s dítětem z tzv. třetích zemí“, uplatněná certifikovaná metodika v souladu s podmínkami „Metodiky hodnocení výsledků výzkumu a vývoje“, RIV/28586336:/15:#0000011

Cíle metodiky: Cílem uplatnění metodiky je podpora procesu adaptace imigrantů, která je dlouhodobým výsledkem akulturace a vyjadřuje dosažení stálých změn u jedince, i u skupiny, které jsou výsledkem snahy vyrovnat se s novým prostředím. Adaptace může být různorodá, cílem je podpořit takové podoby adaptace, které nekončí separací či marginalizací migrantských rodin a vytvářením paralelních společností a segmentů. Metodika je zacílena na potřebu většího propojení sociálních a integračních služeb, které vedle sebe koexistují. Zaměřuje se na slabá místa, mezi něž patří zejména komplikovaná dostupnost řady sociálních služeb, což je poměrně zásadní zejména u služeb terénních programů a u sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, které disponují značným integračním potenciálem. Naplňuje tak Strategii sociálního začleňování 2014-2020 (MPSV). Metodika míří k podpoře systému práce s imigranty a věnuje se některým klíčovým aspektům, k nimž patří potřeba stanovení minimální sítě služeb pro migranty, nezbytnosti

zjišťování potřeb na regionální a lokální úrovni, rozvoji procesu síťování sociálních služeb, rozvoji služeb sociální prevence a rozvoji metod sociální práce na úrovni jednotlivce, rodiny, skupiny a komunity.

Text metodiky viz:

http://www.mpsv.cz/files/clanky/23601/Podpora_site_sluzeb_pro_rodiny_s_ditem_z_tzv._tr_etich_zemi.pdf

Aplikace:

Metodika je určena primárně sociálním pracovníkům a pracovníkům v sociálních službách, kteří jsou vymezeni zákonem 108/2006 Sb., o sociálních službách, kteří působí především v nevládních neziskových organizacích. Tyto jsou v českém prostředí dominantním poskytovatelem služeb, schopným definovat nové potřeby migrantů a reagovat na ně, účastnit se na rozhodovacích procesech a pojmenovávat a řešit problémy.

Je využívána dvojím způsobem: je k dispozici pracovníkům a je k dispozici jako podpůrný text při realizaci vzdělávacího programu, který jsme vytvořili a akreditovali pod názvem Podpora sítě služeb pro rodiny s dítětem z třetích zemí (akreditace 2016/0947-SP/VP, 16 hodinový kurz). První cyklus kurzu proběhnul v prosinci 2016, je o něj velký zájem, bude otevřen i v roce 2017.

Viz <https://www.sociofactor.eu/kurzy/podpora-site-sluzeb-pro-rodiny-s-ditem-z-tretich-zemi-83.php>

6) Uveďte Silnou stránku vaší organizace/sítě, která vás odlišuje od podobných subjektů a která je hlavním zdrojem úspěchu vašeho řešení.

- Společnost SocioFactor je založena jako sociální firma, hlásí se k sociálně odpovědnému podnikání a principům sociálního podniku.
- Společnost má letité zkušenosti s realizací výzkumů a analýz zaměřených na oblast práce s ohroženými dětmi a souvisejícími službami na úrovni státní správy, samosprávy i neziskové. Výčet vybraných analýz ilustruje náš kontinuální zájem o tuto oblast.³

³ Metodika výzkumu užívání návykových látek mezi mládeží v sociálně vyloučených lokalitách (ASZ, 2009), Výzkum zaměřený na strategie zvládání obtížných životních situací cizinci se zaměřením na občany Ukrajiny a Mongolska (SUZ, 2010), Situační analýza vyloučených lokalit Přichystalova – Holická (Sdružení Podané ruce, 2011), Analýza potřeb rodin a současného stavu jejich naplňování v Olomouci - podklad pro zpracování Koncepce rodinné politiky na území města (Město Olomouc, 2011), Analýza potřeb pro zajištění sociálních služeb na Šluknovsku (Kostka Krásná Lípa, 2012), Educational and Household Data Collection on Roma children in Ostrava, Czech Republic (Roma Education Fund, 2012), Výzkum potřeb uživatelů, poskytovatelů a veřejnosti pro projekt „Podpora procesu komunitního plánování sociálních služeb v Zábřehu“ (Město Zábřeh, 2012), Analýza potřeb poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb v Olomouci (Město Olomouc, 2012), Analýza potřeb - Sociodemografická analýza a výzkum potřeb veřejnosti, osob pečujících o osobu blízkou a uživatelů v oblasti sociálních služeb v Litoměřicích (Město Litoměřice, 2012), Situační analýza sociálně slabých rodin ohrožených sociální exkluzí – město Litoměřice (Město Litoměřice, 2012), Sociodemografická analýza - mapy rozložení ohrožení dětí a rodin v ČR (MPSV, 2013), Analýza sociálně vyloučených lokalit a dostupnosti sociálních služeb prevence v těchto lokalitách v roce 2013 v Libereckém kraji (ASZ, 2013), Analýza sítě služeb pro práci s rodinami a dětmi v rámci návrhu optimalizace řízení a financování systému péče o ohrožené děti a rodiny (MPSV, 2013), Systémy podpory rodin s dětmi ve vybraných zemích EU (MPSV, 2014), Analýzy v oblasti náhradní rodinné péče, část 1. - Analýza implementace programu PRIDE v ČR (MPSV, 2015), Analýzy v oblasti náhradní rodinné péče, část 2. - Analýza fungování institutu dohod o výkonu pěstounské péče v ČR (MPSV, 2015), Analýza současného

- Společnost realizovala řadu evaluací v sociální oblasti. Uvádíme je v poznámce pod čarou.⁴
- Společnost vzdělává osoby ohrožené sociálním vyloučením a experty v sociální oblasti.
- Společnost dlouhodobě dbá na kvalitu metodických doporučení a klade důraz na praktickou využitelnost a aplikovatelnost výsledků analýz.
- Společnost rozvíjí a udržuje širokou síť expertů a spolupracujících organizací. V této chvíli je velkou výhodou, že vzniklá partnerství jsou založena na vzájemné důvěře a obeznamení.
- Společnost předkládá výstupy k externím oponenturám odborníkům v dané oblasti, čímž se zvyšuje jejich kvalita a hodnověrnost, ale i veřejnosti.
- Společnost umí výsledky průzkumů prezentovat odborné i širší veřejnosti.
- Společnost dbá na etické postupy při sběru dat a přípravě dokumentů.
- Společnost je prezentovaná v zahraničí – zejména prostřednictvím účastí na konferencích, má zkušenost s prací v zahraničních sítích (zapojení v Radicalisation Awareness Network – RAN, zřízen u Evropské komise).
- Členové řešitelského týmu mají velké zkušenosti z realizace výzkumných i vzdělávacích zakázek v oblasti sociálních služeb a sociální integrace, a to na místní, krajské i státní úrovni.
- Členové týmu mají zkušenost s kvalitativním i kvantitativním výzkumem – podíleli se na základních sociálně-vědních i aplikovaných výzkumech.
- Členové týmu mají několikaleté praktické zkušenosti se sběrem informací v terénu (včetně sociálně vyloučených lokalit), se statistickými analýzami a různými metodami výzkumu i s formulací metodických doporučení.
- U členů týmu se propojuje odborná erudice (působení na akademické půdě, odborné publikace, zahraniční zkušenosti) s praktickou zkušeností (praxí) s působením v oblasti sociální inkluze.

7) Uveďte Příklad, který ilustruje silnou stránku vaší organizace/sítě v bodě 6) v posledních 3 letech.

Uvádíme **dva příklady** zvládnutí rozsáhlých a náročných výzkumných projektů vyžadujících síťování a organizační práce v terénu, které ústily v publikační veřejné výstupy a aplikaci výsledků.

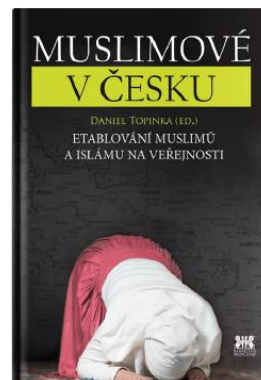
stavu náhradní rodinné péče v Moravskoslezském kraji (MSK, 2015), Výzkum potřeb uživatelů a poskytovatelů sociálních služeb v Olomouci prostřednictvím metody focus groups (Město Olomouc, 2015), Sociodemografická analýza a výzkum potřeb poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb a veřejnosti (Město Olomouc, 2015), Návrh optimalizace řízení systému ochrany práv dětí a péče o ohrožené děti (MPSV, 2015), Zpracování analýz k projektu "Ohrožené děti a mládež ve Zlínském kraji" (Zlínský kraj, 2015), Podkladová analýza pro tvorbu Koncepce rodinné politiky statutárního města Ostrava (ASZ, 2015), Výzkum pocitu bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách a ubytovnách v jejich okolí (ASZ, 2015), Studie rodin v Olomouci (Město Olomouc, 2015), Partnerský projekt Zlepšení praxe při prevenci, identifikaci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím profesní specializace (Asociace intervenčních center, 2014-2016).

⁴ Plánovací evaluace: sociálně vyloučené lokality v Přerově a potřeby jejich obyvatel (Člověk v tísni, 2011), Procesní evaluace projektu OP LZZ: V padesáti nekončíme (Naviga 4, s.r.o., 2011), Evaluace v lokálních partnerstvích (Úřad vlády ČR, 2011), Závěrečná evaluace projektu: „Vytvoření a podpora lokálního partnerství pro sociálně vyloučenou lokalitu Přichystalova 70" (Sdružení Podané ruce, 2012), Závěrečná evaluace projektu Společně k integraci obyvatel sociálně vyloučených lokalit v Přerově (Člověk v tísni, 2012), Hodnocení vlivu intervencí OP VK na inkluzivní vzdělávání III. (MŠMT, 2013), Zajištění evaluace v rámci individuálního projektu "Zajištění integrace příslušníků romských komunit (Olomoucký kraj, 2011-2013), Evaluace grantového programu Rok jinak (Nadace Vodafone, 2014), Zajištění evaluace v rámci individuálního projektu „Zajištění integrace příslušníků romských komunit v Olomouckém kraji II“ (Olomoucký kraj, 2013-2015), Evaluace projektu Individuální poradenství pro uchazeče o zaměstnání s prvky koučování jako metoda k jejich zatraktivnění na trhu práce a efektivnějšímu zprostředkování zaměstnání (MPSV, 2015).

- a) **Islám v ČR: etablování muslimů ve veřejném prostoru** (VG20132015113; MV0/VG), 1. 4. 2013 - 31. 10. 2015, Program bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2010 – 2015.

Projekt se zabýval etablováním muslimů a islámu ve veřejném prostoru. Zachytili jsme podoby etablování muslimů na veřejnosti a vysledovali, jakými způsoby se islám a muslimové ustavují a (sebe)prezentují ve veřejném prostoru. Podařilo se identifikovat a popsat procesy etablování muslimů a islámu na veřejnosti a to v rovině významných sociálních aktérů – veřejnosti, médií, muslimů (a to jak rodilých, tak konvertitů) a expertů. V hlavním cíli projektu jsme se zmiňovali o deprivatizaci náboženství v souladu s obecnými trendy v oblasti sociálních věd. Zjistili jsme, že v českém prostředí k deprivatizaci nedochází, naopak výsledkem souhry různých faktorů dochází k privatizaci islámu a jeho atomizaci. Na muslimy je vyvíjen značný tlak zvenčí, což má za následek namísto jejich etablování rozvoj různých privatizovaných praktik a značné rozrůznění podob islámu a atomizaci do menších a na "komunitu" nevázaných skupin.

Naše zjištění jsme přenesli do dvou certifikovaných metodik určených Ministerstvu práce a sociálních věcí. Tyto metodiky mají za cíl předcházet sociopatologickým jevům ve společnosti. Byly vytvořeny dílčí výzkumné zprávy a publikační výstupy v odborných periodikách, sbornících a knihách. Současně se členové výzkumného týmu aktivně účastnili odborných konferencí, seminářů a přednášek. Z projektu vzešly celkem 3 kapitoly v odborných knihách, 12 článků v odborném periodiku, 4 články ve sborníku, uspořádání odborného semináře, workshopu, 20 vystoupení na konferencích, přednáškách a seminářích a 3 zvané přednášky. Aktuálně vyšla kolektivní monografie Topinka, D. (ed.). *Muslimové v Česku. Etablování muslimů a islámu na veřejnosti*. Brno: Barrister & Principal, 2016, 472 s. Dopad výstupů očekáváme především v oblasti zkvalitnění obsahu informací ve veřejném prostoru (doposud nebyly žádné) – školství, médiích, v samosprávě apod.

- b) Partnerský projekt **Zlepšení praxe při prevenci, identifikaci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím profesní specializace**, Asociace pracovníků intervenčních center ČR, o.s. (příjemce), SocioFactor (partner)

Projekt byl podpořen Nadací Open Society Fund Praha z programu Dejme (že)nám šanci, který je financován z Norských fondů. Příjemcem grantu byla Asociace pracovníků intervenčních center ČR a partnerem SocioFactor s.r.o.

SocioFactor zajišťoval výzkumné aktivity. Výzkum veřejného mínění: postoje k fenoménu domácího násilí zkoumal, jak veřejnost domácí násilí vnímá a jaké jsou postoje respondentů. Výzkum mezi experty se zabýval percepcí domácího násilí v expertní rovině, jak téma domácího násilí vnímají odborníci, kteří se tomuto tématu věnují. Výzkum mezi klienty: vnímání domácího násilí v rovině ohrožených osob se zaměřil na kvalitativní rozhovory s ohroženými osobami a to, jak téma domácího násilí vnímají jeho přímé „oběti“, jak mu rozumí ohrožené osoby. Výsledky byly medializovány a přenášeny do praxe intervenčních center

v ČR (např. předcházení závislosti na službě, potřebě práce s rodinným systémem, upozornění na nutnost řešit i situaci dětí aj.).

Vznikla z něj kolektivní monografie Topinka, D. (ed.). *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu*. Ostrava: SocioFactor, 2016.

8) Uveďte, co je vaší hlavní motivací k realizaci projektu.

Jak jsme uvedli, klademe důraz na aplikovatelnost výsledků. To je i naší hlavní motivací. Z mnohaletých výzkumů jsme dospěli ke zkušenosti, že cesta ke kvalitě a efektivitě služeb je možná nikoliv systémem řízení shora, ale trpělivou aktivitou vycházející přímo z prostředí těch, kteří jsou sami motivováni kvalitou vytvářet - **sledováním efektivity vykonávané sociální práce prostřednictvím vyhodnocování pozitivního (či negativního) vlivu intervencí na klienta**. Současně jsme pozorovali, že se jedná o důležitou a tabuizovanou oblast, zejména v evaluacích impaktů služeb bylo patrné, že donátoři sociálních služeb absentují informacemi o efektivitě a dopadech vyvolaných jimi financovanými sociálními programy, že manažeři sociálních služeb postrádají kvalitativní indikátory kvality, které by jim umožňovaly řídit své pracovníky a poskytovat jim zpětnou vazbu k jejich výkonům a současně i samotní sociální pracovníci postrádají nástroje a oporu např. pro sebehodnocení.

Pro tyto účely je nutno stanovit pro práci s cílovou skupinou měřitelné indikátory, na jejichž základě lze hodnocení efektivity provádět. Inspiraci nalézáme v zahraničních systémech, kde se systém dosahování kvality vytvářel postupně v prostředí poskytovatelů a zadavatelů sociálních služeb. Jak konstatujeme v jedné naší zprávě (*Mezinárodní srovnání výkonu sociální práce ve výčtu činností vykonávaných sociálními pracovníky, průřezově všemi oblastmi jejich výkonu a s tím související oblast specializací výkonu sociální práce. Komparativní studie*. SocioFactor pro TAČR a MPSV), zdá se, že dosahování kvality služeb vyžaduje patřičnou historii a kumulaci zkušeností, rozvoj výzkumných metodologií a metodik kvality (a souvisejících badatelských kompetencí) v konkrétních rámcích, k čemuž zatím „novější“ systémy, kam ten český patří, nedospívají. Při komparaci situace ve Švýcarsku, Německu a Rakousku jsme dospěli k závěru, že inspirací jsou právě oblasti ověřování efektivity a impaktu služeb, ale i nástrojů pro dosahování kvality jako takové, zejména kvalitativně laděných, které vznikají kolem konkrétních výkonů sociální práce. Oblast dosahování kvality je nepřehlédnutelnou předností, zejména svým důrazem na evaluaci, za níž stojí rozvinutá metodologie, metodiky a kompetence výzkumníků, a dále vytváření systémů kvalitativních indikátorů kvality. Příklady ze zahraničí nás inspirují v tom, že něco podobného je možné dosahovat i u nás, ale k tomu je zapotřebí odvést trpělivou a delší práci v oblasti vyhodnocování efektů a impaktů intervencí. Zásadním nedostatkem stávajících systémů služeb v sociální oblasti u nás je neprovázanost sledovatelné výkonnosti a finančního ohodnocení (nákladů), a to jak v případě jednotlivých sociálních pracovníků, tak organizací a orgánů zajišťujících sociální práci. Současně nás motivovala skutečnost, že nikdo ze stávajících aktérů nemá kapacity, aby se inovačnímu projektu věnoval. Další motivací je i koncepce projektu, který je stavěn pozitivně – míří do míst a služeb, kde jsou identifikovatelné snahy a rovněž (málo viditelné či nezpracované) příklady úspěchů.

Část 3

Popište, jak bude zajištěna udržitelnost aktivit po skončení projektu.

Nadále hodláme rozvíjet myšlenku znalostní platformy, platforma bude začleněna mezi činnosti výzkumné divize SocioFactoru a její udržitelnost se stane součástí programů, které

SocioFactor jako sociální firma podporuje ze svých vlastních zdrojů. SocioFactor dlouhodobě financuje aktivity v sociální oblasti v souladu se svým závazkem formulovaným ve čl. 12 Společenské smlouvy, že zisk společnosti není rozdělován mezi společníky, avšak je v celé své výši zpětně investován do činnosti společnosti v souladu s jejími stanovami. Stanovy společnosti specifikují zpětnou investici do společensky prospěšných činností, kam znalostní platforma patří. Obdobně dlouhodobě podporujeme např. akci *Noc venku* (<http://www.zurnal.upol.cz/nc/zprava/clanek/na-bezdomovectvi-upozorni-noc-venku/>). Společnost podpoří další pravidelná setkávání znalostní platformy.

Očekáváme, že vznikne **platforma s dlouhodobým posláním a cíli** a bude se dále rozšiřovat o další členy. Očekáváme další šíření praxí a výsledků (aplikaci), které budou dostupné ve zveřejněných souborech „Doporučení“ a také ověřených praxích. Co se týká udržitelnosti, rádi bychom naše zkušenosti a způsob práce rozšířili na širší spektrum sociálních služeb. Očekáváme, že projekt otevře další témata, o kterých v této chvíli nemáme představu.

Projekt má ambici vytvořit takové nástroje, které budou po modifikaci indikátorů využitelné i pro sledování efektivity sociální práce s jinými cílovými skupinami, takže předpokládáme i rozšíření platformy o další témata a oblasti. Dále chceme být dlouhodobým nositelem u nás víceméně neznámého zavedení „evidence based approach“ a pomoci s uplatněním konceptu „objective evidence“. Během projektu se chceme stát členy některé ze zahraničních sítí.

Část 4

V případě podávání projektu do části výzvy „Podpora znalostních platform“, uveďte seznam postupů a nástrojů v dané oblasti, u kterých bude probíhat podrobné mapování a třídění podle úrovně evidence a provedení hodnocení impaktu.

Není v našich silách popsat všechny užívané nástroje, proto cíleně uvádíme 3 příklady, které nás inspirovaly k napsání projektu, i výběru partnerů, a u nichž budeme hodnotit impakt.

a) Sanace rodiny: spolupráce OSPODu s neziskovou organizací

Cílové skupině znevýhodněných dětí a jejich rodin se v ČR věnují programy **sanace** rodiny. Cílem sanace je stabilizovat sociální poměry v rodině a jejím prostředí takovým způsobem, aby se předešlo umístění dětí do ústavní výchovy, případně pomoci rodině získat dítě zpátky do péče, pokud již k takovému umístění došlo. Existují její různá pojetí, jedním je **týmová spolupráce mezi OSPOD a neziskovou organizací** s užitím případových konferencí jako prostředku plánování a hodnocení práce s rodinou. V sociální práci je týmová spolupráce mezi pracovníky více organizací velmi podstatnou podmínkou pro naplňování cílů sociální práce, ale zároveň je také náročným procesem. Komplikovanost spolupráce mezi pracovníky různých organizací může být důsledkem různé profesní kultury s odlišnými hodnotami a normami. Spolupráci neusnadňují ani odlišné až protikladné požadavky systémů, ke kterým spolupracující organizace náleží, respektive z nich čerpají finance. Spolupracovat se v české sociální práci dle názorů se teprve učíme (např. příspěvek R. Janebové v Sociální práci 2/2011). Existují nejednoznačná místa ve spolupráci mezi OSPOD a neziskovou organizací v oblasti sanace rodiny: především v oblasti formulace zakázky, předávání informací a hodnocení samotné sanace a její účinnosti. V projektu máme komponovány na partnerské

úrovni dva modely, u nichž budeme vyhodnocovat impakt: případ spolupráce STŘEPu – Českého centra pro sanaci rodiny, z.ú. s OSPODy z Prahy 7 a 8, spolupráce OSPOD v Hradci králové a Olomouci (navíc s možností komparace).

b) Vyhodnocování potřeb dětí – proces změny

Jedním z opomíjených a problematických nástrojů, přitom zásadně důležitých, je vyhodnocování potřeb dětí. V roce 2013 proběhla **změna v pojetí práce sociálních pracovníků**. Byla přijata novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. Tato novela přiměla odborníky, sociální pracovníky, ve velmi krátké době k používání zcela nových a odlišných metod sociální práce. Museli se učit pravidelně vyhodnocovat situaci dítěte a jeho rodiny a na základě vyhodnocení těchto situací zpracovat individuální plán ochrany dítěte, ve kterém jsou vymezeny příčiny ohrožení, stanovena opatření k zajištění ochrany dětí a je určen časový plán pro provádění těchto opatření. Existují základní metodické zdroje (např. Vyhodnocování potřeb dětí, Praha: Lumos Foundation, 2014). OSPOD využívá dvě klíčové metody sociální práce – **vyhodnocení potřeb dítěte a jeho rodiny a individuální plán ochrany dítěte** (zkráceně IPOD). Vyhodnocení potřeb dítěte a jeho rodiny slouží zejména k identifikaci potřeb dítěte a míry jejich naplnění v rodině, k objasnění silných stránek rodičů či jiných osob odpovědných za výchovu, ke zhodnocení situace dítěte v rámci širší rodiny, komunity, ke zhodnocení aktuální míry ohrožení dítěte a jako podklad pro tvorbu individuálního plánu ochrany dítěte a vymezení dalšího postupu. Provádí se vyhodnocení tzv. úvodní a podrobné. Vstupní vyhodnocení (jednoduchá forma) slouží k určení, zda je třeba ve prospěch dítěte okamžitě zasáhnout. Komplexní vyhodnocení (detailní forma) slouží k hlubší analýze situace dítěte, situace rodiny včetně širšího kontextu za účelem nalezení zdrojů podpory. Cílem je identifikace potřeb dítěte a jeho rodiny a ověření jejich naplňování, zjištění silných stránek rodičů či jiných osob odpovědných za výchovu dítěte a jejich kapacity s ohledem na uspokojování potřeb dítěte. Individuální plán ochrany dítěte (IPOD) slouží k vymezení příčin ohrožení dítěte, ke stanovení opatření na ochranu dítěte, k poskytnutí pomoci rodině ohroženého dítěte a k přijetí opatření na posílení funkcí rodiny. OSPOD je povinen zpracovat plán ochrany dítěte na základě provedeného vyhodnocení, ve kterém stanoví jednotlivé cíle směřující k ochraně dítěte, naplňování zjištěných a nedostatečně zajištěných potřeb dítěte a odstranění příčin jeho ohrožení. Kvalita IPOD je přímo závislá na kvalitě vyhodnocení. Obsah individuálního plánu ochrany dítěte je stanoven v § 2 vyhlášky č. 473/2012 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o SPOD. Potřeby dítěte jsou komplexní. Rezortně rozdělený systém nebere ohled na potřeby dětí, příslušná část systému se zpravidla zaměřuje pouze na dílčí oblast v životě dítěte (zdravotní potřeby, vzdělávací potřeby atd.). Obecně je podceňován význam stabilních vztahů dítěte k rodinným příslušníkům a dalším blízkým osobám. V některých případech je činnost zaměřena spíše na saturaci zájmů jednotlivých segmentů systémů, které se více než na prospěch dítěte orientují na sebezáchovu a udržení se ve stávající podobě. Praxi poznamenávají nedostatečné zkušenosti a také obtížná akceptace nutnosti zapojit do procesu samotné dítě. S ohledem na potřebu zapojení perspektivy těch, jichž se intervence týkají, jsme zapojili do projektu např. organizaci Vteřina poté, z. s., která se jednak skládá z lidí, kteří si prošli ústavní péčí, a současně klade důraz na to, „že hlas dětí by měl v tomto systému otevřeně zaznívat a být slyšen.“ Zmíněné nástroje jsou popsány procesně (např. v metodikách), ale není vyhodnocován jejich impakt. Vyhodnocování potřeb a jeho impakt budeme vyhodnocovat na všech úrovních.

c) Sociální služba – interní evaluace

V posledním případě nemůžeme být příliš konkrétní, ale zaujal nás natolik, že ho chceme uvést. V jedné neziskové organizaci z velkého města jsme se setkali s případem, kdy organizace zaváděla o své vůli od roku 2015 tzv. interní evaluaci služeb. Chtěla jí dosáhnout právě **hodnocení impaktu služeb**. Během hodnocení se setkávala s řadou potíží, ale i dílčích úspěchů. Pokusila se vytvořit systém kvalitativních ukazatelů, tedy vlastní nástroj vyhodnocování, nicméně neměla kapacity (ani zkušenosti) na jejich ověření a validizaci. Přesto se pokusila těmito kvalitativními ukazateli poměřovat efektivitu služeb a výkony jednotlivých pracovníků. Dosáhla ale úspěchu ve zřízení a obhájení pozice interního evaluátora, na druhou stranu se ale proces setkal se značným rozruchem mezi pracovníky, ovlivňoval jak jejich sebehodnocení, tak i více zviditelnil různorodost individuálních výkonů. Rozvoj tohoto v neziskové oblasti ojedinělého nástroje stojí za pozornost a současně je jednou z prvních ukázek pokusu o tvorbu kvalitativních indikátorů „zespoda“, jak k němu dochází např. v již zmíněných „německy“ mluvících zemích.

Uvádíme základní výčet postupů a nástrojů v dané oblasti, kterými se budeme zabývat:

- Případová konference
- Vyhodnocování potřeb dítěte
- Individuální plán ochrany dítěte
- Sítování služeb
- Poskytování sociální služby obecně (jednotlivé služby, např. Sociálně aktivizační služby, Terénní programy aj.)
- Rozvíjení sociálních dovedností, výchovných činností a využití volného času
- Poskytování služeb prevence
- Intervence sociálních pracovníků
- Řízení a hodnocení výkonu pracovníků poskytovatelů služeb

Část 5

V případě podávání projektu do části výzvy „Podpora znalostních platform“ uveďte poptávku po výstupech Vaší činnosti (např. z institucí veřejné správy apod.).

Potřebu jsme zaznamenali napříč celým systémem služeb, jak jsme ho analyzovali a popsali v jedné z analýz (Analýza sítě služeb pro práci s rodinami a dětmi v rámci návrhu optimalizace řízení a financování systému péče o ohrožené děti a rodiny; SocioFactor pro MPSV, 2013). **Poptávku** jsme zjišťovali postupně a vyjednávali s řadou aktérů napříč sítí služeb. Členíme ji podle jednotlivých úrovní a uvádíme očekávání, jak je partneři a další zájemci o spolupráci formulovali při osobních setkáních.

a) MPSV (odbor ochrany práv dětí) – klíčový aktér

Je ústředním orgánem státní správy v oblasti sociálně-právní ochrany dětí. Poptávka souvisí především s probíhajícím transformačním procesem zaměřeným na podporu výkonu sociálně-právní ochrany dětí na všech úrovních a další zkvalitnění a zefektivnění práce všech zapojených účastníků. MPSV se usiluje o zajištění kvalitních statistických dat nutných pro výkon sociálně-právní ochrany dětí (dále jen SPOD), nicméně tato definuje především

v podobě kvantitativní. Kvalitativní indikátory a zejména impakt zůstává v procesu transformace nepokryto a ministerstvo toto ví. Zaměřuje se výhradně na zpřehlednění „tvrdých“ ukazatelů. Dohodli jsme se, že **kvalitativní indikátory** a celkově „kvalitativní náhled“ bude poskytovat náhled z kvalitativní perspektivy a bude součástí zkvalitnění a zefektivnění práce. Další poptávka plyne z aktuálně vzneseného požadavku tzv. elektronizace veřejné správy týkající se naší oblasti zájmu, jejíž procesy byly zahájeny a budou realizovány.

22. 11. 2016 jsme byli MPSV pozváni na schůzku ohledně harmonizace kroků při práci na **procesu elektronizace**. Dohodli jsme se (jsme součástí organizačního „pavouka“), že indikátory a impakt naší inovace (znalostní platformy) bude součástí tzv. kritické revize souboru indikátorů, které budou shromažďovány napříč celou ČR na úrovni obcí. Tímto způsobem budou naše výstupy zahrnuty do systému sběru a vyhodnocování dat v dalších letech.

Do „Letter of Intend“ MPSV dále specifikovalo zájem o výsledky pro **přípravu Zákona o podpoře rodin, ochraně práv dětí a náhradní rodinné péči** – tedy komplexní právní úpravy oblasti ochrany ohrožených dětí (např. činnost OSPOD, nástroje podpory rodin a dětí, opatření na ochranu dětí, procesy v náhradní rodinné péči) a jako **podklad pro další metodickou činnost** odboru ochrany práv dětí. MPSV se bude účastnit prací ve třetí Expertní skupině a bude tak komentovat vznikající doporučení, ale současně i napomáhat zadávání pro analytické činnosti – a orientovat nás na konkrétní praxe, nástroje či postupy. Právní úprava následně bude reflektovat oblasti, v nichž byl identifikován značný impakt.

b) Kraje

Poptávku jsme reflektovali i z úrovně krajů – vyšších územních samosprávných celků. Poptávka souvisí zejména se **změnou způsobu financování sociálních služeb** od 1. ledna 2015. Od tohoto dne přešlo rozdělování peněz na sociální služby z Ministerstva práce a sociálních věcí, které v minulosti tyto zdroje přerozdělovalo, přímo na kraje. Tento proces pro kraje znamenal administrativní i organizační změnu, ale zejména lze pozorovat zájem a mnohdy i bezradnost krajů ohledně skutečných dopadů služeb, které nyní financují. Změna s sebou přinesla možnost pro kraje pružněji reagovat na aktuální potřeby v oblasti sociálních služeb a potřebu dbát na vytváření, udržování a rozvoj sítí poskytovatelů služeb na jejich území. V oblasti střednědobého plánování sociálních služeb se tak posílil význam spolupráce s obcemi a neziskovým sektorem.

Z naší zkušenosti prováděných evaluací individuálních projektů pozorujeme velký zájem kraje o účinnost služeb, ale pro účely monitorování jsou nastavovány obvykle dva klíčové indikátory (kontakty a noví uživatelé), což evidentně nestačí ani neposkytuje zpětnou vazbu ohledně efektivity a účinnosti služeb. Kraj v roli zadavatele sice kontroluje plnění u poskytovatelů, nemá ale představu, jaké indikátory signalizují případné impakty, jak hodnotit a sledovat dopady služeb. Seznam indikátorů by napomohl lépe definovat ve výběrových řízeních kritéria pro poskytovatele, předešel by různým potížím a dohadům, umožnilo efektivněji kontrolovat toky financí a také je definovat a získávat zpětnou vazbu. Poptávka úředníků sociálních odborů úzce souvisí i s potřebou zdůvodňovat značné náklady v sociální oblasti politické reprezentaci, což souvisí i s poptávkou politiků, kteří se táží po výsledcích a dopadech ve vztahu k systémovému financování.

Z krajů jsme získali poptávku Pardubického kraje (Ing. Helena Zahálková, MBA, vedoucí odboru sociálních věcí Pardubického kraje), zájem o zapojení mimo partnerství projevil i Olomoucký kraj. Pardubický kraj do projektu nestihne vstoupit v roli partnera, návrh na partnerství bude předkládán radě ke schválení na jednání 23. 1. 2017. Přestože z osobních

jednání na krajích víme ještě o zájmu dalších tří krajů, nezískali jsme je díky nedávným proměnám politických reprezentací po volbách a potřebě schválit partnerství radami krajů jako oficiální partnery, ale vyhradili jsme pro ně místa ve skupině Stakeholderů.

c) OSPOD - orgán sociálně-právní ochrany dětí

V podobě partnerství se zapojí do projektu **Magistrát města Hradec Králové, odbor sociálních věcí a zdravotnictví – OSPOD Hradec Králové** (Mgr. Světluše Kotrčová, vedoucí oddělení, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, Oddělení sociálně-právní ochrany dětí). Patří k progresivním orgánům sociálně-právní ochrany dětí v ČR a sám iniciuje řadu změn a je otevřen aplikacím a zaváděním inovací. Je začleněn do struktury městského úřadu. Tým se skládá z odborných pracovníků, kteří se věnují agendě, která se řídí zákonem o sociálně-právní ochraně dětí a dalšími předpisy, využívá metody sociální práce. Hradecký OSPOD se zapojí do projektu v rámci třetí Expertní skupina a čtvrté skupiny – uživatelů výsledků. Vedle tohoto OSPODu projeví zájem o spolupráci OSPOD Praha 7, Praha 8 a Olomouc. Oba pražské OSPODy by se podílely na upscalingu ve spolupráci s dalším partnerem projektu – organizací STŘEP – České centrum pro sanaci rodiny, z.ú. Co se týká poptávky, zájem OSPODů se týká zejména úrovně uživatelů výsledků „Stakeholders“, konkrétně zájmu o ověření a využití vytvořené metodiky hodnocení impaktu (soubor indikátorů) pro hodnocení efektivity zejména služeb, činnosti pracovníků, práce s klientem, programů a projektů a nastavení podmínek práce s klientem.

d) Neziskové organizace

Značná poptávka vzešla z prostředí neziskových organizací, které se zabývají tématem projektu. Deklarovaný zájem ohledně užití výsledků máme od následujících organizací: STŘEP – České centrum pro sanaci rodiny; z.ú., Salesiánský klub mládeže, z.s. Centrum Don Bosco; Janus, z.s.; Vteřina poté, z.s.; SKP-CENTRUM, o.p.s. a sítě organizací Asociace Dítě a Rodina, z. s. (celkem 58 organizací, např. Amalthea o.s., Dobrá rodina, o.p.s., Lumos Czech Republic, Nadace Sirius, Rozum a Cit, spolek a další).

Poptávka neziskových organizací je logická a vyvěrá z potřeb jak klientů (uživatelů), tak samotných poskytovatelů a zadavatelů. Vychází přímo z praxe a reaguje na potřebu hodnocení efektivity vlastní sociální práce s klientem a jeho využití pro řízení služeb, které pracují s cílovou skupinou mladistvých a mladých dospělých vyrůstajících či opouštějících ústavní výchovu nebo náhradní rodinnou péči. Hledají účinné nástroje práce s cílovou skupinou a současně i způsoby hodnocení efektivity vlastních intervencí a hodnocení efektivity práce sociálního pracovníka/poskytovatele služby. Organizace, které se partnersky chtějí na projektu podílet, spojovala také poptávka po zhodnocení vlastních postupů a nástrojů, o nichž se dle svých „pocitů“ domnívají, že jsou úspěšné a dosahují impaktu. Postrádají však možnosti, jak toto doložit, chybí „evidence“, jsou přesvědčeni, že nám to přináší efekt (rovina pocitu a domněnek), že intervence k něčemu vedou (efektivita), že vyvolaná změna je udržitelná. Neumí toto ale zhodnotit.

Co se týká poptávky, je formulována, což považujeme za pozitivní napříč významnými organizacemi, které mají potřebu své služby hodnotit a rozvíjet, a navíc jsou různé velikosti – od zcela malých, přes střední až po jedinou a velkou síť organizací. Mezi neziskovými organizacemi je zájem o vytváření přetrvávajícího impaktu.